

Beloved Beginnings

במדבר תשע"ו

NUMBERS

PARASHAS BAMIDBAR

3 / 9-20

to perform the service of the Tabernacle. ⁹ You shall present the Levites to Aaron and his sons — presented, presented are they to him — from the Children of Israel. ¹⁰ You shall appoint Aaron and his sons and they shall safeguard their priesthood; an alien who approaches will die."

¹¹ HASHEM spoke to Moses, saying, ¹² "Behold! I have taken the Levites from among the Children of Israel, in place of every firstborn, the first issue of every womb among the Children of Israel, and the Levites shall be Mine. ¹³ For every firstborn is Mine: On the day I struck down every firstborn in the land of Egypt I sanctified every firstborn in Israel for Myself, from man to beast; they shall be Mine — I am HASHEM."

¹⁴ HASHEM spoke to Moses in the Wilderness of Sinai, saying, ¹⁵ "Count the sons of Levi according to their fathers' household, according to their families, every male from one month of age and up shall you count them." ¹⁶ Moses counted them according to the word of HASHEM, as he had been commanded.

3a

As Rambam describes the mission of the Levites (Hil. Shemittah, V'Yovel 13:12-13), they are the "legion of HASHEM," whose task it is to serve Him and to teach His Torah

and way of life to others. Any Jew who follows the example of the Levites, he continues, "becomes sanctified as holy of holies, and HASHEM will be his portion and heritage for all eternity. In This World, he will merit what befits him, as the Kohanim and Levites merited it." This aspect of Levite existence is lifelong and independent of age and strength.

3b

16. עֲלֵי ה' — According to the word of HASHEM. It would have been improper for Moses to enter the Levite tents to count the sickling infants. He waited outside, therefore, while the Divine Presence preceded him, and a Heavenly voice proclaimed how many babies were in the tent (Rashi).

15. The Levite census. The Levites were now to be counted, but in a far different way from the rest of the nation. Whereas the other tribes were counted once, and only from the ages of twenty to sixty, the Levites would be counted twice. In this chapter, they would be counted from the age of one month and up; there was no minimum age — the one-month threshold was only to guarantee that the newborn baby was viable. Also, there was no upper age-limit for the Levites; no matter how old, every one was equally precious. In another departure from the procedure of the rest of the nation, the Levites would be counted again from the ages of thirty to fifty (4:29), the ages at which they would be eligible to perform the Temple service. The count from one month and up was based on the innate sanctity of the tribe, indicating that the Levites' spiritual mission was not dependent on age or strength. The census from thirty to fifty indicated the period of maximum physical and emotional maturity when they could best perform their duties in the Tabernacle.

4 דעת פרשת במדבר שרגא יט

הלך משה ועמד על פתח האהל, והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: כך וכך תינוקות יש באהל זה, לכך נאמר על פי ה' (במדבר ג ט).

וצריך להבין מדוע לא היה משה רבינו יכול להיכנס לתוך כל בית ובית ולספור את מניין הנפשות המצויות שם, ואם בגלל הטרחה שבדבר, והלא בין כך ובין כך הוצרך לסבב במחנה ולעמוד ליד פתח של כל בית ובית ולהמתין לשמוע את הבת קול, ואם כן, מדוע לא נכנס לתוך כל בית.

5 יב טעם פרשת במדבר ודעת

כל זכר מבן חודש ומעלה תפקדם (ג טו).
* פירש רש"י משיצא מכלל נפלים הוא נמנה לקרות שומר משמרת הקדש, ותמוה הדבר היאך דבן חודש נקרא כבר שומר משמרת הקדש.

סד 6 טיב פרשת במדבר התורה

וזו לשונו בקצרה: דעתי בזה, כי שבט לוי ממזרים נבחר מצד קדושתם ומעלתם. לפי שהיו גזע נבחר עוסקים בתורה ובמסורת הברית שמסר להם יעקב אביהם, מצד קבלת אברהם ויצחק ושם ועבר, ולכן נבחרו ורצה השי"ת שיהיו שמשים לו ועומדים בהיכלו. ולכן נתן השי"ת לשבט הלוי שמירת המקדש, שהיו שלמים ודבקים בה', לפי שחשקה נפשם בתורה יותר מבאשת נעורים, והתורה יש בה כל תענוגים והכסף והזהב לפי שהוא כבוד מכל כלי חמדה. עכ"ל בקצרה.

ועלינו ללמוד מזה כי כל איש אשר ידבנו ליבו לעסוק בתורה ולהיות דבוק בהשי"ת, ולעבדו את ה' כראוי, יכול לזכות למעלה גדולה כמעלת הלויים, ולזכות להשראת השכינה עליו.

כי הרי כל אחד ואחד מישראל יכול להיות כבני לוי ולהיות כמותם לזכות בכל הזכויות הגדולות שהלויים זכו וזוכים בהם, הן ברוחניות והן בגשמיות, כמו שכתב הרמב"ם (בסוף הלכות שמיטה ויובל), וזו לשונו: ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתו עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטי הצדיקים לרבים... לפיכך הובדלו מדרכי העולם - לא עורכין מלחמה כשאר ישראל, ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל ה' וכו'.

וממשיך שם הרמב"ם וכותב: לא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד עליו השלום אומר: ה' מגת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, עכ"ל הרמב"ם.

הרי לנו ברור מדברי הרמב"ם, שכל איש מישראל שעובד את ה' באמת, ואינו פונה לתאוות העולם הזה והבליה, הרי הוא זוכה לכל הדברים הנעלים שזכו בהם שבט לוי.

15. Every male from one month and up. The Midrash emphasizes that the counting of the Levites brings great joy to Hashem; that is why they are counted from so young an age. The Talmud states that the young Levite children were permitted to enter the Temple and join the Levites in song (Arachin 13b).

Rashi quotes R' Yehuda bar Shalom who comments that the tribe of Levi is accustomed to be counted even while still in the womb. Levi's daughter Jochebed (who became the mother of Moses) was counted as one of seventy members of the family who went down to Egypt with Jacob (Exodus 1:5). She was counted even though she was not actually born until after they entered Egypt (26:59) (Tanchuma).

The Midrash tells us that on their return from exile in Babylonia, the Levites had only twenty-three of the twenty-four watches required. To complete the number, they also counted Bigvai (Ezra 2:2) who was still in his mother's womb (Pesikta Shekalim).

11

ולחמשד רעיונו שאם ראשית של התינוק - בתור מדבר - מושתת על הבעת דברי קדושה הרי בזה משום נתינת חיים וטעם שמים לכל אורח חייו של הנולד עלי חלד. וזהו היחס הגדול ביותר, וזהו החינוך האמיתי ההכרחי לכל תינוק מישראל, להכינו לקראת תפקידו בבאות בתור אדם מישראל, ובלי יחוס כזה, בלי יחוס ראשוני זה נעדר הוא האדם מישראל ופוסח וחסר כל ימי חייו.

חינוך לדורי דורות

והנה השפעת אותו החינוך הבסיסי "מן הבטן" מגיעה עד דורי דורות, זה נעשה קנין מסורת ומורשת מתמדת בלתי מנותקת לעולמים מן האבות לתולדות.

מצינו שסיפרו לנו חז"ל "וירא את העגלות" (בראשית מה, כז) "אותן העגלות ששלח פרעה לשאת אותו היתה עבודת כוכבים חקוקה עליהן, עמד יהודה ושרפן "למוד" הוא השבט להיות שורף עבודת כוכבים" (ב"ר צד, א).

❖ היינו שיחוסו של אותו השבט צור מחצבתו של מלכות יהודה ודוד בראשם להיות שורפים ומבערים ומכלים ע"ז מקרב עם ישראל. יחוס

זה וכשרון מיוחד זה בא להם מראשית התייסדותם, ויהודה מחוללם הראשון, כבר הראה להם דוגמא וסמל של אומץ ועוז היאך לחלם בפולחני האלילים.

וכשם שיהודה מחק את שמות הע"ז מעל עגלותיו של פרעה. כן גם היה דוד מוחק מבער שורף ומכלה ומקעקע את כל מיני האלילים בזמנו לטובתו ולהצלחתו של עם ישראל.

12 ובביטוי של עובדי הנביא שאמר "ועבדך ירא את ה' מנעורי" (מלכים א, יח, יב) ההדגשה היא על המילה "מנעורי" היינו שכל ערך יראת השם שבה עובדי מצגי א"ע בעזו וחדוה היא שהונחלה מנעורי, ומדרגה זו בודאי אמיתית ובסיסית היא, כי חינוך שישודו בראשיתו ובעריסתו של האדם הוא התו המתמיד והאמיתי.

והנה ענין שמירת המקדש שהבאנו לעיל, בקשר עם תפקידו של שבט לוי, שמשצא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומרי משמרת הקודש. כל הענין הזה הלא הוא רק מפני הכבוד כמ"ש "ומקדשי תיראן" (ויקרא יט, ט) וכביאורו של רש"י ז"ל עה"פ (במדבר ג, ה) "הקרב את מטה לוי והעמדת אותו לפני אהרן הכהן "ושרתו אותו", "וימהו השירות ושמרן את משמרתן לפי ששמירת המקדש עליו שלא יקרב זר".

אותו הפסוק מה שנתבאר), ברם כעת נוכל להוסיף בזה, כי מאחר שהלויים היו שורשים של ישראל, לפיכך לא נמנו עמם יחד באותו המנין, ולפי זה מריוק מאר מספרם של הלויים שנים ועשרים אלה, והיינו כנגד כ"ב אותיות התורה, והנה כבר ביארנו שששים רבוא האותיות - מכון למילוי האותיות, ולפיכך מספרם של הלויים, מכון כנגד אותיות השורש של המילוי שהם כ"ב.

ונפלא בזה להבין מה שאמר (פסיקתא רבתי פכ"א) עה"כ (תהלים ס"ה, י"ח) רב אלקים רבונים אלפי שגן אידיניי במ בקדש - כ"ב אלה כחות של מלאכי השרת ירדו עם הקב"ה על הר סיני, וביד כל אחד ואחד עטרה לעטר בה כל אחד ואחד משבטיו של לוי וכו', גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שכל השבטים אינם עומדים בשבועתם בתומיהם, ושבטו של לוי עומד בתומו, כי מאחר ששבט לוי הם שורשים של ישראל, לפיכך עטרו את כ"ב אלה בני השבט בלבד. אף שבאותה השעה היו כל ישראל כשרים, וזה שסיד הפייטן ביוצר ליום א' דשבועות, "רם רד במרכבות כעשרים ושנים אלה, להכתיר מטה ספור כעשרים ושנים אלה", כלומר, לעטר את שבט לוי שהיה מספרם כ"ב אלה.

10

"הביאו ספרי יחוסיהם ועידו חזקת לידתם כל אחד ואחד להתיחס על השבט" (רש"י שם)

הנה שבט לוי לא צריך היה להביא את ספר יחוסיהם. כי יחוסיהם היו מפורסמות שאין צריכות ראיה, ידוע ומפורסם היה שבט לוי בגנוני מעלותיו וסגולותיו הנעלות, אצילותם וחרותם הנפשיות היתה מהלכת ומכרזת לפנייהם.

וכמשה"כ "פקד את בני לוי לבית אבותם למשפחותם כל זכר מבן חודש ומעלה תפקדם" (דברים ג, טו) "משצא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש. א"ר יהודה ב"ר שלום למוד היה אותו השבט להיות נמנה מן הבטן שנא' (במדבר כו, נט) "אשר ילדה ללוי במצרים" (רש"י).

ומנין היה לו לשבט זה אותה האצילות והיחס המיוחד? כי מנעוריהם, מרגע גוחם מבטן אמם, היו מחונכים ומודרכים לקראת ספיגת רגשי קודש ע"י התחנכות והתאמנות בכל מיני עבודת הקודש.

❖ ומשמע מזה שהיחוס של חינוך וגירסא דינקותא גדול מאוד וחביב לפני הקב"ה, ויחוס כזה הוא העדות הנאמנה והגדולה ביותר וראויים הם להמנות מבטן, כי בעודם בבטן בחיתולי התהוותם כבר מתגלה עליהם השכינה, וכן כל ימי חייהם מושפעים ומודרכים במעשים כבירים

של מסירות נפש וקדושת השם. חירות התורה. חירות המחשבה השמימית והדעות חרותה על לוח לבם. ואכן מן הבטן ועד העריסה ועד שוק החיים, מלומדים הם לשאוף את הרוח והאוויר הצח של הספירות העליונות.

* וכמשה"כ רש"י ז"ל עה"פ "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בס" (דברים יא, יט) "משעה שהבן יודע לדבר למדו תורה צוה לנו משה שיהא זה למוד דבורו. מכאן אמרו כשהתינוק מתחיל לדבר אביו משיח עמו בלשון הקודש ומלמדו תורה. ואם לא עשה כן הרי הוא כאילו קוברו".

❖ והרעיון הוא שמאותו הרגע שגן הדיבור הראשון יוצא מתחת לשון התינוק, החובה היא לכוון ולקדשו בהבעת מלה "תורה" שמשעה זו והלאה יורגל הילד להחזיק את מתנת י"ה זו המרוממה ביותר שהוענקה לאדם באשר הוא אדם - והוא כח הדיבור - להחזיק כח יצירתו זה ברמת קדושה שמימית תמידית, ואם לאו הרי הוא "כאילו קוברו" היינו שמשחית מקלקל ומבזה את "הנבט הראשון" של הדיבור, של הדיבור בעודו באבן, וזהו קבורה ממש לגבי יצירה זו.

ולכאורה הלא זה בלתי מובן מה מעלת שמירתו של תינוק ליקרא
 "שומרי משמרת הקודש" ואפילו שיצא כבר מכלל נפלים וכי יפה כך כחן
 לעמוד ולשרת?

אלא שההדגשה היא למען דעת שמתגדלים והולכים, שמתחנכים
 ומודרכים אנשים שבודאי מפאת "הכנתם וייחוסם" מבטן, רשאים
 וראויים יהיו להיות שומרי משמרת הקודש. כי יחוס ותינוך כזה לא יכזב
 לעולם, כי להיות שומרי משמרת הקודש. מן החכמה הוא שהקדושה
 וההתייחסות תהיה דבוקה ואחוזה באלה השומרים דבקות בלתי נפרדת
 ובלתי מנותקת.

ורק ע"י מחונכים כנ"ל שמירת המקדש תהיה שלימה ומעולה, וכל
 פגיעה וסטייה לא תחולנה בו, וזהו הכבוד וזהו התפארת של קיומו של
 ביהמ"ק ששומרי ומשרתיו מכוונים ומזומנים לתפקידם עפ"י ייחוס
 החינוך היסודי הבסיסי של הקניית קדושת התורה ודעת האלוקות מן
 הבטן.

וזהו כאמור הייחוס שהקב"ה רוצה ומתפאר בו. וכאמרו "בטרם
 אצרך בבטן ידעתיד" (ירמ"א, ה) ועל החפץ, על הרשעים יאמר "זורו
 רשעים מרחם, תעו מבטן דוברי כזב" (תהילים נח, ז). יתן ה' ונדע כולנו
 להעריך את ערך הווינוך המיוחס הנ"ל.

(י"אור הנפש" מתוך מאמר "סוד הייחוס")

ניסן

במדבר

לימודי

14

אבל מגין בני לוי שנמנים מבין חדש ומעלה, ברור שאין המגין נחוצים לדעת מי הוא הראוי לצבא,
 אלא המגין הוא לעמוד על ה"בכח" שלהם, ה"בכח" של התינוקות שקיים הוא מיד שיצא מכלל
 נפלים, מי מהם ראוי להיות שומר משמרת הקודש שנשמחו מסוגלת לעבודה ה'. ושפיר שאל משה
 רבינו ע"ה היאך אני נכנס לאהליהם לדעת מגין יונקיהם, פי' לדעת מי מהם הראויים בטיב נשמתם
 להיות שומרי משמרת הקודש. והשיבו ה', עשה אתה שלך ואני אעשה שלי וכו', פי' שבני לוי נחקשו
 מרחם, ובטרם נוצרו נחקשו בחוס' קדושה לעבודה ה', וכאשר תתקרב אליהם ומשכו אחריו כאבן
 שואבת ותצא קדושתם מן הכח אל הפועל, וזמ"א למד אותו שבט להיות נמנה מן הבטן וכו',
 שקדושתם היתירה באה מן הבטן, שהשכינה עמם, וכמ"ש הרמב"ם [הל' שמיטה ויובל פי"ג הי"ג]
 ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מבאי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מבעו להבדל לעמוד
 לפני ה' לשרתו ולעבודו לדעת את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים וכו' הרי זה נחקש קדש קדשים
 יהי' ה' חלקו.

18

שכ

חיים

פרשת במדבר

שערי

ר' שמואל

ראוי לדקדק בדברי חז"ל שאמרו שהעוסק בעבודת הקודש מקבל
 שכר על כל ימי חייו, ולא נאמר ששכרו כאילו עשה עבודת הקודש כל
 אותם ימים, אלא שעצם חייו הם סיבה לקבלת שכר.

ונראה ביאור הדברים, שכשם שאמרו 'אנו עמלים ומקבלים שכר'
 שפירושם של דברים הוא, שאין האדם מקבל שכר רק על מעשה המצוה
 שעשה, אלא יש לו שכר על העמל והיגיעה שיגע כדי לקיימה. כך בעבודת
 הלויים בבית המקדש, אין שכרם רק על מה שעובדים בבית המקדש,
 אלא על עצם קיומם וחייהם הם מקבלים שכר. ועל כן מיום היותם בני
 חודש ימים, משיצאו מכלל נפלים הם חשובים שומרי משמרת הקודש
 ומקבלים שכר על עצם חייהם.

משה

במדבר

דרש

קה

16

ר' שמואל

מבין חדש ומעלה [ג טו]. פרש"י משיצא מכלל
 נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת
 הקדש אר"י בר"ש למד הוא אותו השבט להיות
 נמנה מן הבטן. נראה דבעצם אף קטן הוא
 בכלל קבלת התורה שיתחייב כשיגדל, ולכן שייד
 למנותו בתוך כל ישראל הגדולים, אבל מתוך
 שלא ידוע שיתקיים ויתגדל לתורה ולקדושה
 מצד שלא יחנכו אותו כראוי מצד סדרת האבות,
 לכן לא נמנו עד בן עשרים שכבר הוא בן דעת
 וראוי שהוא שומר תורה, אבל שבט לוי שהם
 הוקבעו להיות שומרי משמרת הקדש לתורות
 ולדון ולעבוד עבודת השי"ת בביהמ"ק הוא
 כרובא וחזקה שיתגדלו להיות שומרי משמרת
 הקודש, ולכן יכולין למנותם תיכף משגולדו,
 וכמו שהיה ידוע ביוכבד מצד שגולדה ללוי
 [בראשית מו כו ורש"י שם]. ולכן אם האבות
 הם בני תורה ונזהרים במצות ה' ובכל לבם
 ונפשם שואפים הם להיות שומרי תורה ומצוות
 שזה כל הייחוס, יש לנו לומר גם תיכף שגולד
 שהוא שומר משמרת הקדש. והוא פירוש
 הברכה כן יכנס לתורה בלשון סיפור דברים
 שמובטחין אנו שכן יהיה.

Artsadl-Stone Chasch

The Midrash (Bamidbar Rabbah 3:7) offers the following concept. The Levite infants surely did not participate in guarding the Sanctuary; to the contrary, they themselves needed protection. Rather, God wished to reward the Levites greatly for their loyal service, so when they became thirty years old and began to serve in the Sanctuary, God considered it as if they had indeed served from the age of one month, and he rewarded them accordingly. Similarly, the prophet Samuel is credited with judging Israel all the days of his life (I Samuel 7:15), although he was a judge for only ten of his fifty-two years. Nevertheless, [because of his lifelong dedication] he was rewarded as if he had actually judged the people all of his life.

Perhaps indicative of this concept is that even before their bar mitzvah, Levites were permitted to participate in one of the tribe's most significant services, the song of the Temple (Arachin 13b). Song represents recognition of the total harmony of a universe under the guidance and control of God. That recognition is a lifelong task.

831 886

15

ונראה שהלויים כבר בילדותם צריכים חינוך קדוש וטהור יותר שיהיו
 ראויים לעבוד עבודת ה', ולכן קרויים כבר או שומרי משמרת הקדש.
 שנוטרים ומשתוקקים ההורים לחונכם לתפקידם כבר בינקותם, ולכפול
 שכר ההורים רצה הקב"ה ליחן שכר כבר מגיל זה כאלו כבר שומרי
 משמרת הקדש, ונראה שרמו כאן לדורות דמי שמכונן חינוך ילדיו כבר
 בינקותם לגדול ות"ח עושי רצונו יתברך וזכה לשם ותואר זה כבר
 בראשית חינוכו.

ולהלן (ד, כג) נאמר בהם לצבא צבא — היינו שהלויים הם כאנשי
 צבא וכמו איש הצבא שנתון למרות מפקדו ואין באפשרותו לעשות
 העולה על רוחו וכן הלויים משרתים בצבא ה' ומשועבדים לעבודת
 אלקינו ית"ש.

נמצאנו למדים, כי שבט לוי, וכן כל אדם שזוכה להקדיש עצמו ללמוד תורה ולסלק עצמו מכל ענייני העולם הזה, וכמו שמבואר ברמב"ם סוף הלכות שמיטה, הרי הוא בעצם קיומו נחשב עבד ה', ומקבל שכר על כל רגע מימי חייו. כי בכל קיומו הוא מקיים את עיקרי תכלית הבריה להרבות כבוד שמים בעולם, ואין בעולם דבר חשוב יותר מזה, ועל זה אמרו 'פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו, וכמה נאים מעשיו'.

תשס"ד

מנחם ציון

קכ

ימי חייו שיקבל שכר כל ימים שהיה בעולם, ואף שבט לוי אמר הקב"ה למשה שימנה אותו מבין חדש ומעלה, כדי שיהא מתחשב להם עד שהם מבין חדש, הרי מבין חדש ומעלה תפקדם.

אדם בחייתו בגיל של קטן הוא פטור מכל מצוות שבתורה, שנות הקטנות של אדם מחויבות להיות מוקדשות לתורה, הכשרה וכוננות לחיים של תורה ומצוות כאשר יגדל ויהיה לאיש בר חיוב, והנה כאשר מגיע אדם לגיל של אצל, ונמצא שאכן שנות החנך, ההכשרה והכוננות נשאו פירות, וכאשר הוא מעמיק עליו העול של דת משה וישראל לכל פרטיה ודקדוקיה, הוא מקבל אז שכר כפול, שכר על עצם המצוות שהוא מקיים, ושכר נוסף על אותן השנים שהתחנך, התכונן והוכשר לכך.

הלויים התחילו את עבודת השרות שלהם במקדש רק אחרי שהגיעו לגיל שלשים שנה, וכן שמואל בנ"ב השנים שהיה חי, שפט את ישראל רק עשר שנים, אולם הם היו מוכנים ומזומנים לעבודת הקודש שלהם בזכות החנך, הכוננות וההכשרה שקבלו מן העת שיצאו מכלל נפלים, למלא את התפקידים שהיו עליהם בזמן המועד, בדייקנות נמרצת ובוריות גדולה, לכן הוכפל שכרם, שכר על השנים של עבודתם בקודש, ושכר על השנים שעברו עליהם בחנך, כוננות והכשרה.

24

Clearly, the *levi'im's* love of Hashem transcended even parental and familial love. A child who grows up in an environment that nurtures love of Hashem above all, and sees his father's total dedication to Hashem's service, knows that as much as his father loves him, his father loves Hashem more. He realizes that his father would give up all of his possessions and everything that he loves, including his own child, for the sake of *Hakadosh Baruch Hu*. A child who knows this will, without a doubt, direct his life toward being counted among those who "safeguard the holy watch." Therefore, the *levi'im*, utilizing this method of education, could be certain that all of their descendants would ultimately be worthy to bear the glorious title of *all of their descendants would ultimately be worthy to bear the glorious title of* שומרי משקט *guardian of the holy watch*.

25

משנת

רבי אהרן

קנט

הנה אנו למדים מכאן שלא זו בלבד שחייבים להקדים ד"א לתורה, אלא שאם יש חסרון בדרך-ארץ, כל תורתו אינה חשובה כלל, ולא רק תורתו - שהיא ברוח ובנשמה ובשכל - אינה חשובה, אלא כל עצמותו היא כמבוטלת, דאפילו הנפש החיונית, שממנה מעלת החי, אינה חשובה כלל, ונבילה טובה הימנה, והנה הלא נאמר למשה (שמות כ"ה, כ"ב): "ויעדתי לך שם ודברתי וגו'", ומי לא נכנס עד שנקרא, ואילו נכנס הלא לא היה זה אלא פגם בדרגה העליונה של הוועת [ועוד שהלא היה במדרגה נוראה של ענוה], ומ"מ אם חסר לת"ח במדרגה עליונה של דעת הרי הוא כבר מבוטל בתכלית, עד שקוראים עליו חז"ל: "נבילה טובה הימנו".

חז"ל אמרו (ב"ק לח): "אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה", הלכך שכר הכפול כולל גם את ההורים וכל אלה המתעסקים בחנך תשב"ר ונערים על ברכי התורה והמצוות, כאשר הבנים והחניכים גדלים והם שומרים את התורה ומצוותיה, אז כל אלה שהכשירו אותם לכך, יקבלו שכר כפול מן השמים, שכר בעד המצוות שחניכיהם מלפנים מקיימים עתה כשנעשו גדולים ועומדים ברשות עצמם, ושכר בעד העמל שהשקיעו להכניסם ללכת בדרך ישרה בעיני אלקים ואדם שהם סללו למור עליהם אומר הכתוב (משלי כב, ו), "הנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה", המעשים הטובים שהנער יעשה כאשר יזקין, יודקפו לזכותו של מי שחנך והדריך אותו על פי דרכו - דרך התורה והמצוות - בחייתו נער.

4

22 ט"ב פרשת במדבר התורה סה

ר' אהרן

ילד משבט לוי מחדיר קדושה בעולם

פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחותם כל זכר מבין זרעם ומעלה תפקדם: (ג', ט"ו)

ופירש רש"י: מן חדש ומעלה - משאל מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקדש:

והדבר צריך ביאור במה ילד בגיל חודש יכול לשמור את משמרת הקודש. אלא התשובה היא שכשנוסף ילד לשבט אף כשהוא עדיין פעוט, שלא יכול עדיין לעשות כלום, ובוודאי שלא לשמור בפועל את המשכן, מכל מקום זה מוסיף קדושה בעולם, ועצם הימצאו של חינוך משבט לוי בעולם גורם שכלל ישראל לא יכשלו ולא יכנסו זרים לתוך המשכן. והוא מחמת שכל אחד משבט לוי זוכה לנשמה קדושה בזכות עבודתו, ולכן כאשר יורדת לעולם נשמה חדשה משבט לוי - מתווספת קדושה בעולם.

396 | Rav Schwab on Chumash

23

Rashi says that once a Levite child reaches the age of thirty days, he is deemed viable, and is counted as a member of the tribe "who safeguards the holy watch." One can ask: How can we be so sure that a newborn infant, hardly aware that he is alive, will eventually be "one who safeguards the holy watch" and can be safely included in the counting at the tender age of thirty days? Evidently, the tribe of Levi must have had an educational formula that guaranteed that they would all be worthy to guard the Mishkan. What was the secret of the *levi'im's* education that enabled them to be certain that all of their sons would turn out to be righteous?

At the end of his life Moshe blessed the tribe of Levi, saying (*Devarim* 33:9), האמר The one who said of his father and mother, "I have not seen him," and he did not favor his brothers, and his sons he did not know. Rashi explains that when Bnei Yisrael sinned at the Golden Calf, Moshe proclaimed (*Shemos* 32:26), מי לה' אלי, "Whoever is for Hashem, [come] to me!" and the entire tribe of Levi heeded his call and assembled. Moshe commanded the *levi'im* to kill every Jew who had worshipped the Golden Calf. They did as commanded, killing every family member who succumbed to the sin of the Golden Calf, including their maternal grandfathers, half-brothers, and grandchildren, the sons of their daughters, married to their non-Levite sons-in-law.

Reciprocal Love

The Meshech Chachmah suggests that a source can be found in the *passuk* in Parashas Vayeira. After the *malachim* left the house of Avraham and set off to destroy the city of Sodom, the Ribono Shel Olam decided that He had to reveal to Avraham what He intended to do, because (Bereishis 18:19), "I love him for instructing his descendants and his household to safeguard the way of Hashem to perform acts of righteousness and justice."

Here the Torah tells us why the Ribono Shel Olam loved Avraham. It was not because he stood up to Nimrod, which resulted in his being thrown into a fiery furnace. It was not because he abandoned his homeland and traveled to a distant land. It was not because he circumcised himself when he was one hundred years old. None of these things are mentioned. Why does the Ribono Shel Olam love Avraham? Because he was *mechanech*

his children and his household to follow in the way of Hashem. Because he taught others how to live and how to act in the way that Hashem desires.

All Avraham's heroic acts were personal expressions of his devotion to the Ribono Shel Olam, but none showed his love more than his dedication to disseminating the knowledge of the Ribono Shel Olam's ways to his own family and household and to the entire world.

The Rambam says in Sefer Hamitzvos (Asei 3) that the *mitzvah* of *ahavas Hashem*, of loving the Ribono Shel Olam, is accomplished by contemplating all the wonder of His creation. But then he adds another requirement of the *mitzvah*. It is to bring other people closer to the Ribono Shel Olam, to guide them to Him, to tell them about His goodness and His greatness.

27

What does this have to do with love?

So the Rambam establishes an important principle here. When a person loves someone, he is so excited about it that he must tell everyone the wonderful qualities and virtues of the one he loves. This is a natural response. Therefore, if a person truly loves the Ribono Shel Olam with a complete all-encompassing love, he will be bursting with eagerness to tell the world about Him and draw everyone else into that love, and he will be perturbed if there are people who are still unaware of the Ribono Shel Olam's greatness.

All Avraham's deeds of loyalty and devotion were certainly manifestations of love, but the ultimate manifestation of his love was his reaching out to the world, and especially to his own immediate circle, to inspire everyone to serve the Ribono Shel Olam and to love Him.

In response to this ultimate act of love, the Ribono Shel Olam responded by declaring His love for Avraham. Love is reciprocal, like a face reflected in water (Mishlei 27:19); if someone loves us, we are moved to love them as well. When the Ribono Shel Olam saw the extent of Avraham's love, He was likewise moved, so to speak, to declare His love for His beloved servant.

28

Here, says the Meshech Chachmah, is where we find the *mitzvah* of *chinuch* in the Torah. Because that is what Avraham was doing. He was instructing his family and his household "to safeguard the way of Hashem to perform acts of righteousness and justice." This act of *chinuch* expressed his love for the Ribono Shel Olam better than anything else he had ever done, and the Ribono Shel Olam praised and rewarded him for it.

If we follow this line of thought, it appears that the *mitzvah* of *chinuch* falls under the broader category of the *mitzvah* of *ahavas Hashem*. If we truly love the Ribono Shel Olam, we should express our love by drawing our children closer to Him, by telling them of His wonders and by inspiring them to love Him as well.

We should keep in mind, therefore, that the highest form of *chinuch* is reaching out to our children as an expression of our love for the Ribono Shel Olam and that the highest goal of our *chinuch* is to inspire our children to love the Ribono Shel Olam as we ourselves do. The *chinuch* cannot begin and end with you-must-do-this and you-must-not-do-that. It should rather be a beautiful experience of love, of the parents taking their children by the hand and leading them into the illuminated world of the Torah.

So what is the specific form of *chinuch* that is derived from that *passuk*? What kind of *chinuch* will bring others closer to the Ribono Shel Olam and awaken a burning love in their hearts?

The key is the phrase "to safeguard the way of Hashem." What is the *derech Hashem*, the way of Hashem? The Rambam says (Deios 1:7) that it means to emulate the *midos* of the Ribono Shel Olam. The Torah tells us (Devarim 28:9), "*Vehalachta bidrachav*, you shall walk in His ways." We have to pattern our *midos* after the *midos* of the Ribono Shel Olam — His kindness, His mercy, His forbearance, His righteousness, His justice and so many more. And when the Ribono Shel Olam gave this *mitzvah* in the Torah at Mount Sinai, the world was already familiar with the ways of the Ribono Shel Olam, because Avraham had introduced them into the world.

29

When you teach your children about the Ribono Shel Olam's exalted *midos* and show them how to bring that divine holiness into their own lives, and you do it as an expression of your love for Him, then your children will also be inspired to love Him. And you should teach your children *midos* in that context, as part of their striving to emulate the *midos* of the Ribono Shel Olam. Don't tell them to be kind and to have respect simply because if we are not nice and sociable we cannot coexist with other people. Tell them that we must behave in the way the Ribono Shel Olam has shown us by His own actions, that we must behave in a way that will make us holier and more exalted and bring us closer to Him.

30

Moreover, there is a deeper danger in forcing a child to *daven*. The father should ask himself why he is so insistent that the boy stand next to him for such a long time and *daven*. Why isn't it acceptable to me to have my son play more and become accustomed to *tefilah* in small incremental steps according to how much he can tolerate? Why am I reaching for such a high level of *chinuch*? Is it because I think I believe this is the most effective way to guide my son toward *davening* properly when he becomes an adult? Or am I doing it show other people that my son excels at *davening*?

The father should understand that the purpose of *chinuch* is not to create a shop window of his achievements; it is not an opportunity to compete with friends and neighbors. When parents conduct the *chinuch* of their children in order to show off what they've accomplished, the results can be disastrous. The child will know that the parent does not really care about the *mitzvah* he is being asked to do. Instead of the *chinuch* teaching the child the importance of the *mitzvah*, it will teach him that the *mitzvah* itself is not really important but that its main value is as a means of competition.

How does the child know this? He doesn't have to be a master psychologist to figure it out. Every child growing up in the home of his parents is entirely at the mercy of his parents, and this makes him extremely sensitive to every nuance of his parents'

32

words and actions that pertain to him. He knows their motivation, sometimes better than they know it themselves. And out of a natural instinct of self-preservation, he will resist the efforts of the parents to exploit him for their aggrandizement.

On the other hand, if the child senses that the parents' motivation is sincere and for his own good, if he senses that his parents think that this is the best way for him to achieve the goals they have set for him for his own good, he will make the effort to comply. Even in this instance, the parent has to consider how much *davening* time the child can tolerate at his particular age, every child being different.

The underlying principle is that a child should not be in *shul* if he is not *davening*. Therefore, I would say that if the *shul* is far away, the child should not be brought until he is much older and able to sit through the *davening*. Otherwise, he will just be bored and fidgety, and it will not be a positive experience. But if the *shul* is close by, the child could come to *shul* for the final ten minutes even at an earlier age. He can hear the last Kaddish and answer a few Ameins. As he gets older, you can perhaps bring him for Kedushah, and so on and so on until he is trained to come and *daven* and to enjoy his *davening*.

33

136 / Reb Chaim's Discourses – Parashas Tetzaveh

may be, can justify disregarding the imperative of *דָּרַךְ אֶרֶץ*.

This principle is borne out by the reaction of Moshe Rabbeinu when he was sent to redeem Israel from Egyptian bondage. He demurred at first because he felt it to be disrespectful of him to assume the leadership of Israel in the presence of his older brother Aharon (Yalkut Shimoni Shemos 4:13). Hashem remonstrated with him, not on account of the respect he accorded his brother, but rather for Moshe's suspicion that Aharon would feel slighted by his subordinate role. Therefore, Hashem told him: הלא אחיךְ אהרן יֵדְעָתִי כִּי דָבָר יִדְבֹר הוּא, וְגַם הִנֵּה הוּא יָצָא לִקְרַאתְךָ וְרָאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ, Is not Aharon the Levite your brother? I know that he will speak [for you] and is also setting out to meet you. When he will see you, he will rejoice in his heart (Shemos 4:14).

34

The implication is clear. Had Aharon not rejoiced, had he felt hurt or slighted, then Moshe would have been right in refusing the mantle of leadership even at the cost of delaying the redemption of Israel. This all in the name of *דָּרַךְ אֶרֶץ*!

*To be more precise, *דָּרַךְ אֶרֶץ* does not and cannot be in contradiction to God's command. Rather, the principles of *דָּרַךְ אֶרֶץ* explain and clarify the manner in which one is to fulfill the Divine command. Thus, Moshe Rabbeinu was commanded to count all the Levites from the age of one month and older. The Torah continues: וַיִּסְפֹּד אֹתָם מֹשֶׁה עַל פִּי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּה, And Moshe counted them according to the word of God, as he had been commanded (Bamidbar 3:16), stressing Moshe's perfect compliance with his instructions. And yet, Moshe did not fulfill this obligation in its literal sense.

35

The norms of *דָּרַךְ אֶרֶץ* did not permit Moshe to enter private tents. Accordingly, the Divine command could not mean that he should enter. Moshe proceeded to fulfill the instructions in a manner in consonance with the requirements of *דָּרַךְ אֶרֶץ*, and the verse describes him as doing so כַּאֲשֶׁר צִוָּה, as Hashem commanded. Indeed, this is what Hashem intended for him to do.

36

*The Midrash (quoted by Rashbam in Pesachim) learns from here that one is obligated to knock before entering his home. The high priest Aharon was clothed in vestments which were a visual embodiment of the principles of *דָּרַךְ אֶרֶץ*. When he entered the *Mishkan* he did so only with permission, as it were, by indicating his imminent entrance. To do so without the accouterments of *דָּרַךְ אֶרֶץ* would be a violation of such severity in the *Mishkan* that it would cause him to be liable for the penalty of death.

39

קלא

יהודה

פרשת במדבר

ויאמר

ר קסד

אולם עדיין צריך להבין, שאל הרב "זכר

חיים" זצ"ל, הרי הייתה זו עונת

האביב, "באתו לחודש השני", לא היו

גשמים ואף לא רוחות שרב, מדוע איפוא

להטריח את השכינה הקדושה, כביכול,

לחולל נס ופלא, שמשו רבינו יעמוד ליד

פתח האוהל והשכינה תאמר כמה ילדים

יש בו, מה פשוט יותר מלחוציא את

הילדים אל משה רבינו החוצה, וגם את

התינוקות בזרועות אמותיהם!

רואים אנו, אמר הרב, שמשו רבינו

שהבין שלא נכנסים לביתו של

אדם, הבין גם שלא מוציאים ילדים אל

* הרחוב, ואסור שילדים ותינוקות יסתובבו

ברחוב! וכדאי להטריח כביכול את השכינה

הקדושה, ואת משה רבינו אבי הנביאים,

כדי שהילדים ישמרו באוהל!

כמה יש לנו ללמוד מזה, הורים ומחנכים, בתקופת הקיץ הבאה עלינו לטובה, בפרוס ימי החופש הגדול: הרחוב אינו מקום עבור הילדים, המראות בתוצותינו אינן ערובה ליראת שמים. השפה הנשמעת אינה מתנכת לאדיבות ועדינות, רוח הרחוב אינה רוחינו כמה יש לנו להשגיח על הצאצאים, שלא יפסידו בסחף הרחוב את כל מה שסיגלו בשנת הלימודים. (כתבי עת).

מאמרים - במדבר

משחת 40

ובספר 'שם משמאל' (שנת תרע"א) כתב בשם אביו הרה"ק בעל 'אבני נזר' זצ"ל הסבר נאה למה שבט לוי נפקדים בכלל המנין מהיותם בני חודש, כי כאשר

עמדו בני ישראל על הר סיני לקבל את התורה ואמרו 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע' (שמות כד ז), התעלו למדרגה גבוהה מאוד שהקדימו 'נעשה' לפני 'נשמע' דהיינו שאף בלתי שמיעת השכל יהיה הגוף מעצמו נמשך אחר רצון השי"ת, ובאמירה זו בטלו רצונם ומהותם לגמרי לרצון ה', וקבלו עליו עול מלכותו ועבודתו קבלה גמורה בלי שום תנאי ומעצור, שהרי עדיין לא ידעו כלל מה הוא עומד לצוות עליהם.

ונשתבחו ישראל מפי הקב"ה על שהשיגו מדרגה גדולה זו, כדאיתא בגמרא (שבת פח.) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני דו זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב (תהלים קג כ) 'ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו', ברישא 'עושי' והדר 'לשמוע'.

אולם כאשר נכשלו וחטאו בעוון העגל נאבדה מדרגה זו מהם, וכדאיתא במדרש (שמו"ד כז ט) שברתם 'נעשה' עשייתם לפני עגל, היזהרו ב'נשמע'. והיינו, שבמעשה העגל הפסידו את המדרגה הזו שהגוף יהיה נמשך מעצמו אחר רצון ה'.

בלא דעת והבנה, ואמר להם הקב"ה שלכל הפחות יזהרו מעתה להיות נשמעים להוראת השכל.

ולפי זה מבואר למה לא נמנו ישראל רק משהגיעו לכלל עשרים שנה, כי לאחר שנאבדה מהם המעלה לעבוד את ה' גם בלי הבנת השכל, הוצרכו להמתין עד שיגיעו לכלל עשרים שנה שאז האיש נתגדל ועומד על מלוואו והשכל בשלמות כאומרים

אכן לקרב מעט אל השכל להבין קימעה בעניני הפרשה, יש לבאר הענין בהקדם מד"א בספה"ק על האבות הק' שאפילו האברים שלהם עשו את רצון ה', שיש דרגה של רצון במח, שהמח רוצה לעשות את רצון ה', ויש בלב, ויש מדרגה שהאברים כולם קדושים עד שגם הם נמשכים מעצמם לעשות את רצון ה'. כי הצדיקים שטהרו אבריהם מכל סיג ופגם נעשים אבריהם מרכבה לשכינה, עד שאינם עושים אלא רצון ה' בלבד, שלא רק שהמח והלב מכוונים אותם לעשות רצונו ית', אלא אף האברים הגשמיים ידים ורגלים ושאר האברים נמשכים מעצמם לעשות

שמן

41

41a

ד"ל (גיטין סה.) שאין הקטן יכול למכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים. אבל הלויים שלא חטאו בעגל, ונשארו במעלתם שהגוף נמשך אחר רצון השי"ת גם בלתי הוראת השכל, לכן שפיר הוא נמנה מבין חודש משיצא מכלל נפל שאז הגוף הוא בן קיימא, כי הלאו משהגיע לכלל זה הריהו נמשך לעשות רצון הבורא בשלמות.

והעולה לנו מזה, אשר טעותם של בני ישראל שמחמת זאת אבדו את מעלתם המיוחדת, היתה שלא העריכו דיו

רצון ה'. ובוה פירשו הנאמר בעקדה וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו, שלכאו"ה היה די באומרו ויקח אברהם את המאכלת, ומהו "וישלח את ידו". אלא מתוך שאבריו של אברהם אבינו עשו מעצמם את רצון ה', וכיון שרצון ה' באמת הלא היה שלא ישחט את יצחק, כשבא אברהם אבינו ליקח את המאכלת לא זוהה היד ממקומה, והיה צריך לשלוח היד בכח, וע"כ כתב וישלח אברהם את ידו, כי היד מאנה ללכת נגד רצון ה'.

416

את המדרגה הגדולה שזכו להגיע אליה, ולא נתנו לבם לשומרה אצלם ולעבוד את ה' בכל לב ונפש גם בלתי הוראת השכל הגשמי, ומחמת כן מעדו ונכשלו לעשות את העגל כשהלכו אחר השכל שלהם שאמר להם לעשות כן.

ומזה יש ללמוד לכל איש ישראל החפץ לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, שיהיה בכל מיני זהירות להעריך את מעלותיו הרוחניות ולנצלם בשלמותם כראוי וכהוגן, וכך יזכה שהמדרגות יעמדו אצלו לאורך ימים ולא יאבדו מכל רוח תזזית מצויה, אבל אם חס ושלום לא יתן אל לבו להעריכם בערכם הראוי, אזי הוא עלול להפסידם מכל ניסיון קל.

42

אם משה רבינו היה נשאר במקומו ושומע את הבת קול אומרת את המניין של שבט לוי, היה מובן היטב שכן עדיף לעשות מאשר להסתובב בכל בית ובית, אבל היות שהיה צריך ללכת ולעמוד ליד פתחו של כל בית ובית, אם כן, מדוע לא נכנס לתוך הבתים.

והנראה לומר, דהנה כתוב אצל בלעם: בשעה שלקחו בלק לקלל את ישראל, ראה שאין פתחיהן מכוונים זה כנגד זה, כדי שלא יציץ לתוך אוהל חברו. מיד נחזה עליו רוח ה' - 'וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלקים' (להלן כד, ג וברשי" שם), ופתח ואמר "מה טובן אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" (שם פסוק ה).

הנה לפנינו כי ההתבוננות וההסתכלות בבתי בני ישראל יש בה לימוד גדול, עד כדי כך שהתבוננות זו עשויה לגרום לאדם אפילו כמו בלעם הרשע שתנוח עליו רוח אלקים. וראה מש"כ שם במקומו. ומשה רבינו ידע שכל בית יהודי הרי הוא עולם שלם, ומכל בית יש מה ללמוד, ובכל בית יש במה להתבונן התבוננות גדולה ומעמיקה, שיכולה לרומם את המתבונן למדרגה של רוח הקודש.

לכן ידע משה שאם יהיה צורך להיכנס לכל בית ובית בשביל למנות את מניין הנמצאים בתוכו, הוא עשוי להתבונן ולהתפעם מהפנימיות שבכל בית ובית, ומכיוון שכן, הכניסה לתוך כל בית ובית עלולה לארוך לו זמן מרובה, לכן נמנע מלהכנס לתוך הבתים ושאל את הקב"ה האך אני נכנס לתוך אוהלים.

ופירש רש"י: משיא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקדש.

חזיון גדול רמזה לנו התורה כאן, שאם האדם חלילה נופל ויורד בעבודת ה', אפילו זמן ממושך, טבעו של אדם שהוא מתיימשך למחזור למצבו הקודם של עשיית רצון ה', ואינו רואה תקווה למצבו שיוכל לעלות חזרה להיות מעובדי ה', ולכן ממשיך הוא בדרכו הרעה ונופל יותר ויותר רחמנא ליצלין.

אך אין זה נכון כלל. אלא עליו לעזוב את חטאו מיד, ולפתוח דף חדש, בבחינת מה שאמרו חז"ל (ברכות נא, א): מי שאכל שום וריחו נודף, יחזור ויאכל שום!?

ונראה לרמז ענין זה בדבריו הק' של רש"י, ש'משיא מכלל נפלים', דהיינו שהפסיק לחטוא לגמרי, יוכל מיד לחזור ולעלות בחר ה' ולקום במקום קדשו, ולהיקרא 'שומר משמרת הקודש'.

שלום

שבועות

44 נתיבות

שלט

והביאור בכל זה, דהנה ענין מתן תורתנו בחג השבועות הוא מאתערוותא דלעילא, ואילו התורה באה לפרש וללמד עיצומו ועיקרו של חג השבועות כמה שנוגע לעבודתם של ישראל, שהוא והקרבנות מנחה חדשה לה', היינו מנחה של התחדשות, שיהיה יתחדש ביום הזה כבד' חדשה. וכנגד זה נאמר שבעה שבועות תספר לך ועשית חג שבועות, פי' מכל החמישים יום תבנה את מנחת ההתחדשות של חג השבועות, וזוהי העבודה המוטלת על ישראל כהנהגה

לקבלת התורה, מלבד כל הענינים של זמן מתן תורתנו שהם באתערוותא דלעילא. יום זה הוא אחד בשנה שבו התפקיד של יהודי להתחדש כבד' חדשה, ולהפוך את כל מציאותו למציאות חדשה, וז"ש בהקריבכם מנחה חדשה לה', ע"ד מאמר מרן הק' מקוברין ז"ע, שנתעלף פעם בעת שאמר בתפלת מוסף של ש"ק ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך, ואח"כ ביאר הכוונה נעשה ונקריב פי' אותו עצמו נעשה ונקריב לפניך, ועד"ז י"ל בפי' בהקריבכם מנחה חדשה לה', את עצמכם תקריבו מנחה חדשה לה', מנחה של התחדשות, וע"פ מאחז"ל (שבת פח:): כל דיבור ודיבור ששמעו ישראל מפי הגבורה פרחו נשמתן, הרי שמצינו ענין זה במתן תורה שנבראו מחדש כתינוק שנולד, וכמו כל ההשגות שהיו בעת מתן תורה, גם ענין זה מתעורר בכל שנה ושנה בחג הק' הזה זמן מתן תורתנו, והקרבנות מנחה חדשה לה', שזה תפקיד החג הק' שיהיה יתחדש בו כבד' חדשה וכאילו נולד מחדש, וזה עיצומו של יום, יום הכוכבים, יום ההתחדשות.

45 התחדשות, וכמו שפי' הרה"ק מכרדיטשוב ז"ע במאה"כ ואשא אתכם על כנפי נשרים, ע"פ מה שכתבו הראשונים (ע"י רד"ק יע"י מ) שנקרא נשר ע"ש שמשיר נוצותיו הישנות כשמוזקק ומתחדש בנצות חדשות, וכדכ' תתחדש כנשר נעורכי (תהלים קג), עד"ז צריך איש יהודי להסיר מעצמו כזה החג

הק' את כל עברו הישן ולהתחדש כבד' חדשה, וז"ש והקרבנות מנחה חדשה לה', שעם ישראל יקריב מנחה של התחדשות לה', ונמאמר מרן בב"א ז"ע עה"כ יעזוב רשע דרכו, לא שיתקן את דרכו אלא שיעזובנה מכל וכל, כי מה יועיל לו אם רק יכניס תיקונים באותה דרך שהלך בה עד עתה, ועליו לעבור כליל לדרך אחרת, וזו העצה לאיש יהודי שיוכל להשיג בחי' חג השבועות וקב"ה.

הערות - במדבר

76 77

• והשאלה נצבת וגם עולה אם יצאה בת קול ואמרה כמה יש בכל אהל, לשם מה הצויר שילך משה לפתחו של כל אהל, לכאורה בחנם?

* למד גדול למדנו כאן בהנהגת הקב"ה עם האדם, האדם מחויב לעשות את שלו, חייב בהשתדלות ואין מקום לומר איני יכול, עליך לעשות, וכשלא תוכל הקב"ה יעשה את שלו.

וכך היה בהקמת המשכן כפי שמביא רש"י על הפסוק (שמות לט.ג) "ויביאו את המשכן אל משה" וכו' ז"ל שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו ע"י אדם א"ל עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקק וקם מאליו וזהו שנאמר הוקם המשכן, הוקם מאליו, ע"כ.

למד כזה מצאנו גבי הארון, שמצינו בפסוק (שמות כה.יד) "והבאת את הבדים והטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון בהם" ולכאורה הרי הארון נשא את נושאו, אי"כ לשם מה נזקק לבדים לשאת את הארון? אלא הם הם הדברים, האדם מחויב לעשות את שלו ומשמים מסייעים אותו אפילו למעלה מדרך הטבע.

47 וברבנו יונה כותב (ש"א.א) ז"ל ונתבאר בתורה כי יעזור ד' לשבים כאשר אין יד טבעם משגת ויחדש בקרבם רוח טהורה להשיג מעלת אהבתו ע"כ. הרי לנו חידוש נפלא בדבריו שאף אם בדרך הטבע באמת לא שייך - "אין יד טבעם משגת" הקב"ה בורא בריאה מיוחדת, רוח טהורה עד כדי להשיג מעלת אהבתו.

48

34 IN SEARCH OF Greatness

R. Finkel

This, says the Rambam, is the second way in which Hashem is our Teacher. Not only is Hashem the Teacher of the Jewish people as a whole by sending us instructions through His prophets, He is also our Teacher on an individual basis, one person at a time. When you seek wisdom and righteousness, when your mind becomes impassioned to know the truth, Hashem touches your mind, this Divine instrument that He implanted in each and every one of us, and you are transformed.

Think about it. It is a fantastic idea. It is within your power and capability to achieve direct contact with Hashem. You have this incredible device in your head called the human mind, and if you use it right, Hashem will contact your mind directly - yours specifically, in your own unique way.

Modern society has so desanctified the human being and the human mind. They measure our IQs and fit us neatly into a box from which they say we cannot escape. They say you can only be this big or this small, and you cannot be bigger than you are. There's nothing you can do about it.

49

* Absolutely not! says the Rambam. You can be big. You can be very big. There are no limits, no restrictions, to what you can be. Haba litabeir, mesayin oso. If person wants to purify himself, he is helped. A person has to look at his mind as the crown of his existence. It is not a repository for all kinds of waste and nonsense. It is not just a means to achieve material goals. It is a Divine gift designed to perceive the great truths of the world. And if we use it that way, if we ignite in ourselves the passion to find these truths, Hashem will touch our minds and bring us close to Him.